

Зміст

Передмова	5
Вступ.....	6
Рекомендації до виконання практичних робіт	7
Правила роботи з мікроскопом.....	8
Учення про тканини. Класифікація тканин.	
Епітеліальна тканина	10
Сполучна тканина. М'язова і нервова тканини	18
Учення про кістки. Скелет тулуба.....	26
Скелет верхньої і нижньої кінцівок	34
Череп. Кістки черепа, їх з'єднання	46
М'язи. М'язова система. М'язи голови, шиї, тулуба.....	51
М'язи верхньої і нижньої кінцівок.....	57
Травна система. Анатомія ротової порожнини, глотки, стравоходу	64
Анатомія шлунка і кишок.....	71
Анатомія великих травних залоз	81
Повітроносні шляхи	87
Анатомія легень.....	96
Анатомія сечової системи	103
Анатомія чоловічих статевих органів	110
Анатомія жіночих статевих органів	116
Залози внутрішньої секреції	125
Анатомія серця.....	134
Анатомія артеріальної системи організму	141
Анатомія венозної системи організму.....	149
Анатомія лімфатичної системи організму	155
Анатомія спинного мозку	161
Анатомія головного мозку	168

Спинномозкові нерви	175
Черепні нерви	182
Автономна нервова система	187
Органи чуття. Шкіра.	
Нюхова і смакова сенсорні системи	194
Зорова сенсорна система	200
Слухова і вестибулярна сенсорні системи	206
Список літератури	212

Учення про тканини.

Класифікація тканин. Епітеліальна тканина

Мета заняття

Знати

1. Види клітин, особливості їхньої будови, функції.
2. Види міжклітинної речовини та її будову.
3. Види тканин, особливості їхньої будови, функції.
4. Види епітеліальних тканин, особливості їхньої будови, функції; здатність до регенерації.
5. Анатомічну термінологію, осі та площини.

Уміти

1. Проводити порівняльну характеристику різних типів клітин і міжклітинної речовини.
2. Визначати основні види тканин на гістологічних препаратах і таблицях.
3. Розрізняти види епітеліальних тканин, особливості їхньої будови, топографії і функцій.
4. Розпізнавати залози за будовою, топографією, функціями.
5. Малювати схематично будову клітини, епітеліальні тканини.
6. Працювати з біологічним мікроскопом.

Препарати й обладнання: гістологічні препарати, мікроскопи, таблиці, плакати, атласи, інструкції.

Зміст заняття

Класифікація тканин

Основні види тканин

1. Епітеліальна.
2. Сполучна.
3. М'язова.
4. Нервова.

Епітеліальна тканина — тканина, що міститься на поверхні, на межі із зовнішнім середовищем (погранична), а також утворює залози	Сполучна тканина — об'єднувальна тканина, що міститься в усіх органах, сполучає інші тканини. Опорно-трофічна тканина	М'язова тканина — група тканин спеціального призначення, які здатні до скорочення. Забезпечує рухові процеси організму	Нервова тканина — тканина, що здатна сприймати подразнення, перетворювати його на нервовий імпульс і передавати далі
--	--	---	---

Коротка характеристика основних видів тканин

<i>Параметр</i>	<i>Покривний епітелій</i>	<i>Сполучна тканина (опорно-трофічна, фіброзна)</i>	<i>М'язова тканина</i>	<i>Нервова тканина</i>
Топографія	Укриває тіло (епідерміс). Вистеляє слизові оболонки внутрішніх органів. Укриває порожнини тіла, серозні оболонки органів (мезотелій), серце і судини (ендотелій)	Супроводжує нерви, судини, утворює строму органів. Утворює скелет, шкіру, сухожилки, органи кровотворення та ін.	Утворює середню оболонку порожнистих органів, скелетні м'язи, серцевий м'яз	Утворює нервову систему (центрально і периферійну)
Клітини	Епітеліоцити, лежать на базальній мембрані (основній перетинці), не мають судин. Багато	Відносно мало. Основні — фібробласти. Макрофаги (гістіоцити), плазмоцити, тканинні	Міоцити, кардіо-міоцити. М'язові волокна. Особливість: наявність скоротли-	Нейрони (нейроцити), містять нейрофібрили

- а) плоский (характерний для ендотелію, мезотелію);
- б) кубічний (утворює каналці нирок);
- в) циліндричний (вистилає слизові оболонки шлунка, кишок).

– багаторядний:

- а) війчастий (миготливий; укриває дихальні шляхи, маткові труби).

Б. Багатошаровий:

- плоский незроговілий (укриває слизову оболонку ротової порожнини);
- плоский зроговілий (утворює епідерміс);
- перехідний (вистилає слизову оболонку сечового міхура).

2. Залозистий (секреторний) епітелій. Утворює:

А. Ендокринні залози (залози внутрішньої секреції).

Б. Екзокринні залози (залози зовнішньої секреції).

Класифікація залоз

<p>За кількістю клітин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одноклітинні. 2. Багатоклітинні 	<p>За розташуванням</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ендоепітеліальні (лежать у межах епітелію). 2. Екзоепітеліальні (лежать поза епітелієм) 	<p>За будовою кінцевих відділів і вивідних проток</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прості залози (нерозгалужені протоки). 2. Складні залози (розгалужені протоки)
<p>За формою секреторних відділів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трубочасті. 2. Комірчасті. 3. Трубочасто-комірчасті 	<p>За способом виділення секрету</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мерокринні (під час секреції клітини не руйнуються). 2. Апокринні (під час секреції руйнується частина клітин). 3. Голокринні (під час секреції руйнується вся клітина) 	<p>За характером секрету</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Слизові. 2. Білкові. 3. Білково-слизові. 4. Серозні. 5. Серозно-слизові